

222. Törnevalla kyrkogårdsport, Åkerbo hd.

Pl. LXXIX. Fig. 1.

Litteratur: L. 1558; W. 65; L. f. B. 1558; C. F. Nordenskjöld, *ÖFT.* I, s. 35; *Reseber.* 1871, s. 57, teckn.; P. A. Säve, *ATS.* I, s. 73; *Reseber.* 1861, s. 30, teckning.

P. A. Säve uppger, att ett runstensfragment med inskriften: **ftir : f**, 21 tum (61 cm) långt och 14 tum (40 cm) brett, fanns i trappan till komministerbyggningen. C. F. Nordenskjöld yttrar p. a. st.: »Om vid ringmurens nyare reparation eller dessförinnan den deruti vid södra porten — som nu är flyttad mera åt öster — befintliga runstenen (Liljegren n:o 1558) blifvit sönderslagen och gömd i muren, är svårt att säga. Ett fragment af granit, som tyckes hafva tillhört samma runsten, upptäcktes vid nedersta trappsteget å skolhusets förstuga. (*Reseber.* »i fordna komministergårdens förstugutrappa».) Det är 1,8 fot (52 cm) långt och 8 å 10 tum (23 å 29 cm) bredt. Inom en 5 tums (14 cm) slinga läses: **ftir : f . . .**» Fragmentet anträffades icke vid mitt besök 1888.

En teckning av lektor Wallman L. f. B. 1558 visar en korstecknad runsten med följande inskrift:

— in : sati : stin : pana : eftir : farpakn —
 5 10 15 20 25

Runan **s** har övre staven förlängd till nedre linien. På **t** i **eftir** saknas kännestreck på teckningen.

Då det första kolon står i jämnhöjd med korsets fot, kan det föregående namnet svårigen hava varit långt utan kan alltså förmodas hava varit [**su**]in 'Sven'. Namnet **farpakn** är fsv. *Farthegn*, *Farthiægn*, varpå Lundgren blott har ex. från Norrland.

Översättning: Sven satte denna sten efter Fartegn —.

223. Törnevalla kyrka, Åkerbo hd.

Pl. LXXIX. Fig. 2.

Litteratur: L. 1128; W. 66; L. f. B. 1128, teckn.; C. F. Nordenskjöld, *ÖFT.* I, s. 34; *Reseber.* 1871, s. 75, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 34, teckn.

L. 1128 uppgiver, att runstenen ligger i kyrkogolvet, P. A. Säve, *ATS.* I, s. 73 (*Reseber.* 1861), omtalar, att »en runsten, öfverbyggd af läktaren, var oåtkomlig men sades vara läslig», varmed säkerligen samma runsten avses, C. F. Nordenskjöld fann den upprest i prästgårdens hage, den s. k. »Kyrkhagen», där den ännu står vid en liten väg från kyrkogården genom hagen, 120 steg från västra kyrkogårdsmuren.

Ämnet är gnejs. Höjden 1,78 m, största bredden upptill 1,30 m, vid foten 1,14 m. Slingans bredd är c. 15 cm.

Stenen är nedtill slipad, varigenom slingans början och slut blivit bortnötta.